

Křižovatky revoluce: Jak se proměnilo české školství za 35 let?

20.11.2024 - Michal Švec | Západočeská univerzita v Plzni

Jak jste prožívali rok (a listopad) 1989 a jaká vzdělávací instituce vás formovala? Těmito otázkami odstartovala panelová diskuze Křižovatky revoluce, která se v neděli 17. listopadu uskutečnila na Fakultě pedagogické Západočeské univerzity v Plzni, a nabídla zamyšlení nad proměnami českého školství za uplynulých 35 let. Diskuze přilákala na čtyři desítky účastníků přímo do auly FPE ZČU, další sledovali akci prostřednictvím živého streamu.

Děkan FPE Pavel Mentlík, který celou akci moderoval, hned v úvodu zdůraznil význam událostí roku 1989 nejen pro českou společnost, ale i pro vzdělávání. Panelová diskuze se věnovala jak období před rokem 1989, tak změnám, které následovaly. Po úvodní otázce *Jak jste prožívali listopad 1989?* se panelisté vrátili k tehdejšímu školskému systému, k jednotlivým pozitivům a negativům. Marek Adler, jeden z panelistů, akcentoval tehdejší propustnost systému a centrální řízení, zejména s ohledem na existenci učebních osnov. Diskuze na toto téma vyvolala reakci z řad návštěvníků: *„Je zajímavé, že Plzeň byla osvobozena americkou armádou, avšak ve škole se učilo, že tomu tak nebylo,“* zmínila jedna z účastnic. To, že tomu tak bylo i v jiných částech republiky, potvrdili i samotní panelisté.

„Je důležité zmínit, že samotný název této diskuze Křižovatky revoluce je opravdu vhodný, protože to byla tehdy opravdu velká křižovatka ve školství,“ uvedl Jiří Zounek. *„Na druhou stranu, do roku 2004 platil školský zákon z roku 1984, který byl v 90. letech jen novelizován, některé ty procesy běžely beze změny pořád dál. To, co se však měnilo velmi rychle, bylo vedení škol, dále pak jazyky,“* doplnil Zounek.

Třetí z panelistů, Ondřej Neumajer, uvedl: *„Zásadní problém je, že tady není jasně formulovaná poptávka, jak má absolvent základního a středního školství vypadat, tím pádem nevíme, kam chceme směřovat. To se pak odráží i v tom, že nedokážeme podporovat schopnost občanů chodit k volbám a zodpovědně vybírat zástupce, kteří by zajistili udržitelnou budoucnost naší společnosti.“*

Panelová diskuze Křižovatky revoluce přádaná Fakultou pedagogickou a Odborem celoživotního a distančního vzdělávání v rámci plzeňských oslav 35 let od sametové revoluce přinesla nejen ohlédnutí za minulostí, ale především aktuální pohled na výzvy, kterým české školství čelí. Fotografie z akce jsou k dispozici v online galerii FPE.

Medailonky panelistů:

Mgr. Marek Adler

Mgr. Marek Adler, ředitel základní školy Be Open v pražských Hostavicích, je pedagog, který se zaměřuje na inovativní přístupy ve vzdělávání a podporu profesního růstu učitelů. Vystudoval informatiku a geografii pro střední školy na ZČU v Plzni. Do školství vstoupil po působení v oblasti sportu a marketingu, kde pracoval na projektech pro HC Plzeň 1929, Český svaz ledního hokeje a Český paralympijský tým. Od roku 2015 působí na různých typech škol, postupně se stal lídrem zaměřeným na integraci moderních výukových metod a rozvoj školních týmů. Také lektoruje webináře a semináře především k využití ICT ve výuce, spolupráci pedagogických pracovníků, tandemové výuce či diferenciaci a individualizaci. Vedle své pedagogické praxe vytváří podcast Mozaika vzdělávání, který se věnuje aktuálním tématům a výzvám ve vzdělávání.

PhDr. Ondřej Neumajer, Ph.D.

PhDr. Ondřej Neumajer, Ph.D. je český odborník na vzdělávání a popularizátor účelného využívání digitálních technologií ve školství. Dlouhodobě se věnuje tématům inovací ve vzdělávání a vzdělávací politice, působil na různých pozicích vzdělávacího systému, například na MŠMT či ve Výzkumném ústavu pedagogickém. Stál u zrodu projektů digitálního vzdělávání jako jsou Digitální učební materiály, Metodický portál RVP.CZ či Strategie digitálního vzdělávání ČR. Za svou práci získal řadu ocenění, včetně ceny Nadace České spořitelny za rozvoj digitálního vzdělávání. V současné době působí jako vedoucí oddělení digitalizace ve vzdělávání v Národním pedagogickém institutu ČR, spolupracuje s neziskovou organizací Učitel naživo.

Doc. Mgr. Jiří Zounek, Ph.D.

Doc. Mgr. Jiří Zounek, Ph.D. je přední český pedagog a výzkumník v oblasti vzdělávání, specializující se na dějiny školství ve 20. století a využívání digitálních technologií ve výuce. Působí na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Je spoluzakladatelem a garantem studia Pedagogiky se zaměřením na digitální technologie ve vzdělávání (Digited), což je unikátní studium v rámci celé ČR. Toto studium naplňuje jeho vizi o postupné inovaci vzdělávání v éře digitálních technologií. V posledních deseti letech byl hlavním řešitelem nebo spoluřešitelem několika výzkumných a rozvojových projektů. Výsledky své práce publikuje v odborných časopisech a na mezinárodních konferencích. Je (spolu)autorem knih o ICT v základních školách, učitelích a technologiích, mobilních technologiích ve vzdělávání nebo e-learningu. V poslední době publikoval s kolegy dvě knihy v prestižním mezinárodním nakladatelství Springer: *Life and Learning of Digital Teens: Adolescents and digital technology in the Czech Republic* (2022) a *(Post)Socialist Transformation of Primary Schools: Processes, Stories and Challenges in the Czech Republic* (2024). V lektorské činnosti se věnuje 3D tisku a virtuální realitě.

<https://info.zcu.cz/Krizovatky-revoluce--Jak-se-promenilo-ceske-skolstvi-za-35-let-/clanek.jsp?id=7423>